

HITTANKÖNYV

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK I.–II. OSZTÁLYÁNAK
UNITÁRIUS TANULÓI SZÁMÁRA

Összeállította:

PETHŐ ISTVÁN

unitárius lelkész

Összeállította :

PETHŐ ISTVÁN

unitárius lelkész

Budapest, 1950

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1224-U-2/1949
IV. sz. hozzájárulásával tankönyvül engedélyezte a
Magyarországi Unitárius Egyház Köri Tanácsa 47/1949.
sz. határozatával.

Felelős kiadó :

**A Magyarországi Unitárius Egyház Köri Tanácsa,
Budapest, IX., Högyes Endre-u. 3. sz.**

**Nyomta : „Műveltség”-nyomda, Budapest,
VIII., József-utca 41. Fel. vez. : Mészáros J.**

BEVEZETŐ.

Az általános iskola I. II. osztályában 6. 7. éves gyermekekkel foglalkozunk. Vallásos nevelésünk célja ilyen korban levő gyermekekkel az, hogy őket : **Szeretetre, munkára és imádkozásra tanítsuk.** Tudatosítani akarjuk a gyermekben azt, hogy a világ és így az ő kis világa is, törvényeken nyugszik és állandó fejlődésben van. Ezek a törvények, a vallás szerint, Isten törvényei, nem csak védenek és segítenek minket, hanem kötelességeket és felelősséget is rónak reánk.

Isten legfőbb törvénye a szeretet. A szeretet munkára kötelez minket a családban, az iskolában, a gyermeki közösségben. A vallásos nevelés a későbbi évek során mind jobban kiterjed és végig vezeti a fejlődő gyermeket a szeretet és a munka jegyében a falu, a város, a nép, a haza, az emberiség életén el egészen a mindenség határáig.

KEZDŐ IMA.

Édes Atyánk, jó Istenünk,
Munkánkban légy mindig velünk. Amen.

A munka nemesít. Aki dolgozik, annak megerősödnek az izmai. Megedződik. Aki nem dolgozik, annak teste elsatnyul. Az ilyen ember nemcsak önmagának, hanem embertársainak is ellensége lesz, mert másokra támaszkodik és mások munkájából szeretne megélni. Öntudatos, vallásos ember jó kedvvel végzi mindig munkáját, mert látja, hogy a világban mindenki küzd, dolgozik. Örvend annak, hogy egészséges és végezheti munkáját, mellyel nemcsak magának van hasznára, hanem embertársainak is. Munkájához mindig Isten segítségét kéri, mert jól tudja, hogy az emberé a munka.

ISTENÉ AZ ÁLDÁS.

Egyszer egy tündér sétált a kék tó partján. Maga előtt látta a tavat: s nagyon megkívánta a halat. Kilenc halász ült a tó partján. Gondolta magában a tündér: Több kéz többre kész. Oda intett a kilenc halásznak: Fogjatok nekem egy szép halat! Nosza! Neki is fogott a kilenc halász. Beeresztik a hálót; szűrik a vizet. Hanem hiába minden fáradság. Bizony, egy, akkora hal nem sok, mint az ujjam, annyi sem akadt a hálóba. A tündér végre is bosszúsan kiáltott:

Hagyjátok abba. Nincsen abban a tóban hal. Dehogy nincs, szép tündérekém! Szólalt meg akkor az egyik halász. Egyet fohászzkodott: „Segíts, én Istenem!” Beveti a legkisebb hálóját. Ki is húzza: Kilenc szép hal ficánkol benne.

A tündér majd kiugrott a bőréből örömeiben. Na, édes halászsom, látom, hogy mégis csak te érted legjobban a dolgot. Érti azt, széptündérekém, a többi kilenc is. Miért nem fogtak akkor hát halat?

Mert elfeledték segítségül hívni azt, aki engem megsegített. Ki segített téged?

Akié az áldás, szép tündérekém. Nekem a jó Isten segített.

IMÁDSÁGOK:

Evés előtt.

Én Istenem, áldj meg minket,
Áldd meg a mi életünket. Amen.

Iskolába indulás előtt.

Szent neveddel, Atyám,
Iskolába megyek,
Adj értelmet, adj szorgalmat
a tanuláshoz nekem. Amen.

Ima tanulás előtt.

Mikor tanuláshoz fogok,
Jó Istenem, Rád gondolok:
Te vagy Atyám és Teremtőm,
A munkámban légy segítőm. Amen.

Evés után.

Aki ételt, italt adott,
Annak neve legyen áldott. *Amen*

Iskolából hazajövet.

Aldunk Téged, jó Istenünk
Most is, midőn hazajöttünk,
Hogy munkánkat jól végeztük,
Szívünk-lelkünket műveltük.

Add, hogy ami jót tanultunk,
Otthon is meglássék rajtunk,
Jó szüleink örömére,
Szent neved dicsőségére. Amen.

AZ OTTHON — A CSALÁD.

Az életet a szeretet és a munka tartja fenn. A szeretet és a munka Isten törvénye az ember számára.

Két ember: édesapád és édesanyád szeretetben összeszövetkeztek, hogy te megszülethessél, felnőhess, okos, munkás és jó ember lehessen belőled. Ők a te szüleid: nekik köszönheted az életedet. A lakást, melyben laktok, számodra édes otthonná teszi az ő szeretetük. Boldogan csak békességben lehet élni. A békességet pedig a szeretet biztosítja. Szeresd szüleidet és testvéreidet. A jó Isten törvénye, hogy a kis gyermekeket a családi szeretet melege vegye körül. Szeresd az

Istent és imádkozzál, hogy áldja meg a családokat szeretettel és otthonokat békességgel.

A család és az otthon a közösségi élet első iskolája. A család minden java közös vagyon, a családban mindenkié; boldogsága; közös boldogság, mindenki boldogsága. A családért ereje szerint mindenkinek dolgozni kell, a családért mindenkinek felelősséget kell éreznie.

A családot a munka tartja fenn. A fenntartás gondját a szülők viselik, munkáját a szülők végzik. Ahogy nősz, vállalj mind több részt a gondból és végezz mind többet a munkából. Tanulj szorgalmasan és segíts szüleidnek szolgálatkészen! Ez a gyermekkori részed. Szüleid munkája kenyeret keres, ruhát szerez számodra. Ezek Isten áldásai, az élet legnélkülözhetetlenebb szükségletei. Tanulj szorgalmasan, hogy majd tudással és munkával hozzájárulj te is ahhoz, hogy jusson számodra kenyér és ruha.

a család

A GYERMEK DOLGA A TANULÁS.

Marciba egyszer ismét belebujt a makacsság. Tavasz volt éppen s ő mégis lógó fejjel bandukolt az iskola felé. Így dohogott magában: Édesapámnak még sincs igaza! Hiába mondja, hogy a gyermeknek az iskolában a helye és a tanulás a dolga! Lám a madarak sem tanulnak, mégis milyen szépen énekelnek. A virágok sem dolgoznak, mégis mindenük meg van s mindenki szereti őket. Közben két osztálytársa csatlakozott

hozzá s Marci indítványára elhatározták, hogy ők bizony nem mennek iskolába. Sokkal jobb lesz az árnyékos erdőben a virágokkal és az állatokkal játszani. Az erdőszélen ledobták iskolafülszéküket egy bokor alá s elindultak játszótársakat keresni. Az erdő valóban tele volt táncoló bogarakkal, játékos állatokkal, daloló madárkával, mosolygó virágokkal. Seholy senkit sem láttak, aki dolgoznék. Hirtelen azt sem tudták, kit hívjanak játszótársul. Végül is egy nagy aranyos bogárral állottak szóba. „Szívesen mennék veletek, felelte a bogár, de nem érek rá, ebédet kell keresnem magamnak”. Egy méhecskét pillantottak meg a virág szélén: „Te ráérsz, méhecske, gyere velünk kergetőzni!” „Oh, én hogyan érnék rá, hiszen ma húszan tele kell gyűjtsünk egy cselécskét mézzel”.

Mit gondoltok, hányszor kell ide s visszarepülnünk, míg egy cseppecskét is össze tudunk gyűjteni?”

Hangyaboly mozgalmán akadt meg a szemük. Azonban a hangyáknak jóformán arra sem volt idejük, hogy a fiúkkal szóba álljanak. Maguknál háromszor nagyobb szalmaszálakat, ágdarabokat vonszoltak. Csak úgy, a munka lihegése közben vetették oda nekik: „Nem érünk rá! Délután eső lesz. Rendbe kell hozzuk a házunk fedelét”. Két szürke nyúl csak úgy futtába rázta meg tagadólag feléjük a fülét: „Szaladunk a patakhoz, meg kell mosdanunk. Lakodalomba vagyunk hívva”. Mikor már a fehér eper virágocskákat is hiába hívták Marciék, kezdték rosszul érezni ma-

gukat. Valami kezdett bennük nyugtalankodni. Kicsiny pinyóke szállt fejük felé az ágra. Megörvendtek neki: „Gyere, gyere, kiáltották, te leszel a mi játszópajtásunk”. Azt hiszitek, hogy amikor én ágról-ágra ugrálok, csak játékból teszem — felelt a kis madár —, amikor énekelek, csak a saját kedvteléseimet szolgálom? Az ágakról bogarakat szedegetek, mikor tele lesz a begyem, hazarepülök, megetetem kis fiókáimat, aztán álomba énekelem őket. Amíg alusznak, elmegyek az erdei madarak énekiskolájába, hogy gyakoroljam magamat a régi nótákban, mert nem szabad elfelejtenünk azt, amit szüleinktől tanultunk.”

A gyermekeket ez a felelet egészen elszomorította. Ime, senki sem állt szóba velük. Mindenki serényen és boldogan végzi a maga dolgát. Nem akadt az egész erdőben egyetlen játszótársuk. Hátuk mögött megroppant a szárazság, egyszerre fordultak hátra mind a hárman. Nem láttak semmit, tekintetük egy pillanatra találkozott. Érezték, hogy mind a hárman egyre gondoltak: a tanító bácsira.

Elindultak ki az erdőből a falu felé. A patak mellett vitt az ösvény egy darabon. Marci még megpróbálta az utolsó mentséget: „Látjátok, ez sem dolgozik semmit, csak ugrál az egyik kőről a másikra s csacsog, mint a pólyás baba”. Mondotta pajtásainak. A patak meghallotta. Olyan mérges lett, hogy fodrot vetett a háta: Mit beszélsz, hogy én nem dolgozom? Hát ki hordja le a hegyeket a völgybe? Ki ad inni az állatoknak? Ki öntözi a virágokat? Ki forgatja a malom ke-

rekét? Ki viszi a hajót? Ki oltja a tüzet? Oh, ti meggondolatlan iskolakerülők, ki dolgozik, ha én nem? Éjjel-nappal rohanok, nem ismerek egy percnyi megállást sem. Amiért nem panaszkodom, nem sóhajtozom, ne higyjétek, hogy nem dolgozom. Dalolva, jó kedvvel is lehet dolgozni”.

A gyermekek most már szégyelték is magukat s alig várták, hogy az ösvény elkanyarodjék a patak mellől.

Szótlanul mentek az erdő széléig, mind gyorsabban szedve lábaikat. Az utolsó fa hegyéről rájuk kiáltott a kakuk madár: „Kakuk, kakuk... ti vagytok az iskolakerülő fiúk. Kakuk, kakuk... mindenki dolgozzék, aki tud... Kakuk, kakuk...”.

Erre már megfutamodtak s meg sem álltak az iskoláig. Szorgalmasan tanultak. Délután sokkal jobban esett a játék is, mint máskor.

IMA MUNKA ELŐTT.

Isten nevében kezdem el,
 Ő segítsen kegyelmével!
 Ha Ő segít: mi sem nehéz;
 Ha Ő elhagy: erőm elvész.

AKI NEM TANUL, AZ NEM TUD.

Ez is tavasszal történt. Még pedig reggel, iskolába indulás előtt. Marci édesapjával az asztalnál ült. Tejet és puliszkát reggeliztek. Édes-

apám, én szeretnék fecske lenni, mondta minden bevezetés nélkül Marci. Édesapja nagyot nézett s aztán elmosolyodott. „Miért, te talán szeretnél tej s puliszka helyett szúnyogpaprikást frustukolni?” Akkor nem kellene tanulnom, felelte Marci. Édesapja nem csodálkozott Marci kívánságán, mert ismerte fiát s tudta, hogy jobban szeretne játszani, mint tanulni. Inkább jóízűt kacagott s így felelt fiának, míg a könyveit rakta egyenként a táskájába.

„Hát te azt hiszed, hogy a fecskék nem tanulnak? Én láttam egyszer, hogy a nagy fecske hogyan tanítja a kicsiket repülni, bogarat fogni és csicseregni. Ez a fecskeélet legelső tudománya. Enélkül nem lehet jó fecske senki sem. Szerettem volna, ha te is láttad volna. Akkor tudnád, hogy még a fecskék is tanulnak.

Úgy történt, hogy az öreg fecskeapó egy szép reggelen kiharangozta a kicsiket a fészekből a tornác párkányára. Úgy csücsültek sorban, ott a kis buksik, mint ti a tornác lépcsőjén. Fecskeapó ott ült mellettük. Fecskeapó felszállott az eperfa ágára, a tornác elé s onnan parancsolgatott:

„Icike, picike, ficseri Cicke, Micke csicseri
 Bátran hozzám repülni!!!”

Hárman szót is fogadtak és átlibbentek az apjukhoz. De a negyedik okoskodott. Visszapislogott a fészek felé. Félt beledobni magát a bizonytalan levegőbe. Csicsergett keservesen, nagy kényesen, hogy a repülés nem neki való tudo-

mány. „Nem szégyelled magad? Koppantott egyet fia búbjára a csőrével Fecskeanya! Micsoda gyáva fecske lesz belőled?” A szárnyával addig tolta kifelé a gyáva magzatát, míg ez behullott a levegőbe. Erre aztán csakugyan kiterjesztette szárnyait a kis makacs s pontosan az apja ölébe került. „Na látod, egyengette az ágra maga mellé az apja, aki mer, az nyer”. Tízszer tették meg az utat egy délelőtt a tornáctól az eperfálg és vissza. Ennyi elég is volt egy napra. Micsoda étvággal fogyasztották el a szűnyog-ebédet, amit a lecke után kaptak szüleiktől.

Másnap, mikor már felkeltek, már az eperfa ágain ültek. Énekiskolát tartott az apjuk. Ő előre énekelt, a gyermekek utána cincogták, csicseregtek. A repülő-lecke aznap már a háztetőre szólt. Harmadnap már a kert felett keringtek, próbálgatták a legyeket elkapni s repülés közben énekelni. Ez bizony nem könnyű mesterség. Úgyetlenkedtek is kezdetben, de apránként megtanulták.

Tyúkanyónak is mennyi baja van a csirkével, míg megtanítja őket a csirkeélet tudományára! S cicamama is milyen türelemmel játszadozik fiaival, míg megtanítja őket az egérfogás mesterségére. „Igen, de azoknak nem kell betűket betűzni, irkákat teleírni, számokkal bajlódni”, mondta Marci.

Igen, mert ők állatok, igen kicsi tudomány kell az életükhöz, te pedig gyermek vagy s úgy lesz belőled ember, ha sokat tudsz. Minél többet tudsz, annál inkább ember lesz belőled. A tudományt pedig az iskolában mérik. Fecskének a

fecskeiskolában, gyermeknek az ember-iskolában! Marcinak akkor már a hátán volt a táskája, köszönt s kiment az ajtón. Nem tudni, hogy mit gondolt buksi fejében. De aztán nem akart fecske lenni, hiszen azoknak is tanulni kell. **Mindenkinek tanulni kell.**

Pontosan járogass, fiám, iskolába!
Jól viseld magadat, ne légy ott hiába!
Leckédet tanuld meg! Társaidat szeresd!
A jó egyetértést mindenkivel keresd!

A CSALAD.

Marciék házat építettek. Szülei sokat dolgoztak. Kőműveseknek, ácsoznak segítettek. Őszre el is készült az új ház: boldogan költöztek bele.

Tavasszal mind azt leste Marci, vajjon rak-e fészket a fecskepár az új eresz alá? Nem kellett sokáig várnia. Egy reggel fecskéket látott keringeni a ház körül. Be-becsaptak az eresz alá, meg-megkapaszkodtak a gerendavégeken. Közben folyton tanácskoztak. Bizonyára azt tárgyalták meg, hogy melyik lesz a legjobb a sok hely közül. Végül is megállapodtak s kezdték építeni a fészket. Marci órákhosszat gyönyörködött a fecskék munkájában. Nézte-nézte, hogy hogyan hordják a sarat, szalmaszálat s rakják egymásra, mint a kőműves bácsik a téglát. Gömbölyödött is a fészkek szépen. Néha, mikor elfáradtak, megpihentek a fészkek szélén, vagy csicseregtek a tornác

párkányán. Egyszer aztán elcsendesedett minden. Marci még meg is ijedt, hogy Fecskék más szállást kerestek. De édesapja megnyugtatta: „Költenek, fiam!” Marci nem értette egészen, de megnyugodott benne. Egy napon, amint ott üldögélt a tornácon, furcsa cincogó hangokat hallott a fészekből. Tüstént odahívta az édesapját: „Hallja-e édesapám, talán csak nem egerek költöztek be Fecskék házába?” Édesapja mosolygott: „Jajj, Marcikám, nagy dolog történt a fészekben. Eltörtek a tojások.” Marcinak sírásra görbült a szája „s kikeltek belőlük a fiókák”, folytatta az édesapja. Erre meg Marci elkezdett ugrálni örömeiben: „Hallod, milyen éhesek, kérik az ennivalót!” Már jött is fecskeapó. Szájából szúnyoglábak lógtak ki. Besurrant a fészekbe, a párja meg ki. Így váltogatták egymást, hordták az ennivalót fiókáiknak. De egyikük mindig benn ült a fészekben, melengette a kicsinyeket, hogy meg ne fázzanak.

Marci édesapja leült a legfelső lépcsőre s ölébe ültette Marcit. Megsimogatta a fejét és így szólt: „Látod, fiam, milyen egyformán rendezte be a jó Isten az ember és a fecske életét. Ők is otthont építenek maguknak. Puha, meleg otthont, melyben kikölthetik kicsinyeiket piciny tojásaikból. Aztán mennyit fáradnak értük, hordják a sok legyet, szúnyogot, bogarat s addig etetik, míg felnőnek s kirepülnek a fészekből. Ilyen a fecskék családi élete. Emlékszel-e, mi is milyen boldogan építettük a házunkat s milyen nagy öröm volt, amikor beköltözhattünk? Édes-

anyád és ti: a mi családjunk. Otthonunk van nekünk is, melyet igyekszünk minél kedvesebbé tenni. Dolgozunk érettetek, míg kicsinyek vagytok, gondozunk, nevelünk titeket. Ez a mi életünk. Minden apának s anyának az a vágya, hogy erős és szorgalmas, jó gyermekei legyenek, kik mikor már annyira nőttek, szorgalmas tanulással és jókedvű segítséssel azon lesznek, hogy a család élete minél boldogabb s otthonunk minél kedvesebb legyen. Szorgalmas és jókedvű gyermekekből lesznek a derék emberek! „Te az akarsz lenni?” „Az akarok lenni, édesapám!” Mondta Marci csillogó szemmel s szeretettel simult az édesapjához.

PARANCSOLAT.

Hogy sokáig élhess:	Kik nappallá teszik,
Tiszteld szüleidet.	A te jóvoltodért
Apádat, anyádat!	Még az éjszakát is:
Miattad ne szálljon	Aldja meg az Isten
Szívükbe sohase	Mind a két kezével
Fekete búbánat.	A lábuk nyomát is.

IMA A SZÜLŐKÉRT.

Kezem imára kulcsolom,
És Tehozzád fohászokodom
Én Istenem!
Óh, hallgasd meg imáimat:
Édesapámat, anyámat
Tartsd meg nékem. Amen.

Istenem, Teremtőm,
Hallgasd meg imámat,
Aldd meg minden jóval
Apámat, anyámat.

Segítsd őket, segítsd,
Hogy felneveljenek,
Hogy majd jóságodra,
Én is méltó legyek. Amen.

*

„Ki szüleit nem becsüli,
Azt az Isten nem segíti.”

*

Kicsiny vagyok, imádkozni tanulok
Lábadnak zsámolyához borulok.
Annyi érzés van picinyke szívemben,
Oh, hallgass meg én jóságos Istenem.

Arra kérlek hű imámban Tégedet,
Jó szüleim áldva, védve legyenek.
Arcaikon gond se lesz, ha akarod,
Tartsd felettük áldva védő szent karod.

Házunk legyen békességnek szent háza,
Földi jóval, lelki jóval megáldva
Kicsiny hajlék, de imaház is lehet,
Ajkainkon emlegetve szent neved. Amen.

A BATOR ANYA.

A tűzoltóautó szirénája élesen bűgött fel a kis város utcáján. Tűz van! Tűz van! Utat engedni a tűzoltóautónak! Menteni kell életet, értékeket az égő házból... Pillanat alatt nagy tömeg gyűlt az égő ház körül. A ház nagy lánggal, füsttel égett. A bátor tűzoltók kimentették a lángok közül a kis családot és az értékesebb dolgokat s most azon fáradoztak, hogy a tüzet oltsák, a továbbterjedést megakadályozzák. A tüzet bámulók zaja egyszerre elnémult, mintha késsel vágták volna ketté... Egy élő lény ugrott neki a füst és tűzfalnak s behatolt az égő házba! Egy édes anyamacska volt. Nem törődve a tűzzel, berohant az égő házba, hogy kimentse kicsiny gyerekeit, saját életével nem törődött, gyermekei életét akarta megmenteni.

Az emberek lélekzetüket visszafojtva figyelték a hős állat küzdelmét. Az égő ház ajtaján végre megjelent a macska az első kicsinyével a szájában. A tömegben megismerte gazdáját. Odszaladt, letette lába elé kicsinyét. Felnézett gazdájára s mintha kérte volna: „Vigyázz rá, édes gazdám, amíg kimentem a többieket is!” Újból visszament az égő házba. Háromszor ment be az égő házba, ahová már ember nem merészelt bemenni s mindannyiszor egy-egy kicsinyét hozta ki és tette le gazdája lába elé. Újból visszatért az égő házba. Az emberek meg akarták akadályozni, hogy visszamehessen. Ottpusztul el a házban! Minden pillanatban összeomolhatik az égő ház...

kiáltották egymásnak. A hős macska azonban kiugrott az emberek kezét közül... nem maradhatott ott, hiszen a negyedik kicsinye még bent van. Az emberek azt hitték, hogy már ott pusztult el, mikor negyedik kicsinyével a szájában megjelent az égő ház ajtajában. Alighogy elhelyezte az utolsó kimentett kicsinyét is gazdája lába előtt, az égő ház összeomlott.

A hős állat utolsó pillanatban mentette meg kicsinyeit. Azon a héten az egész városban boldogabb lény nem volt, mint az életének kockáztatásával kicsinyeit megmentett macska.

ANYATOK NEVÉT HA KIMONDJÁTOK.

Mikor édesanyátoknak
Nevét kimondjátok :
Imádságos áhitattal
Mozduljon a szátok

Mikor édes jó anyátok
Varrja a ruhátok :
Tiértetek küzdő kezét
Meg-meg csókoljátok.

Mikor édesanyátoknak
Gond a napibére :
Segítséget kérő szemmel
Nézzetek az égre.

Mikor édesanyátokat
A sok munka vértől :
Ne nézzetek nembánommal !
Szerítsetek neki !

Mikor édesanyátoktól
Érte csókot kaptok :
Maradandó álmot adjon
Az a pillanatok !

Mikor édesanyátoknak
Nevét suttogjátok :
Fehér legyen a lelketek,
Mint a gyöngyvirágok.

(Móra László.)

MINDENT CSAK ÉRTÜNK.

Édesapám szánt, vet, munkál :
Többet fárad mindnyájunknál.
Édesanyám imádkozva
Virraszt fenn sok éjjelen.
S fohász, munka mind azért, hogy
A mi dolgunk jó legyen. (Tómpa M.)

PISTA SZAMADASA.

Szombat este volt. Pista édesapja hazahozta a fizetését. Édesapja és édesanyja vacsora után az asztal mellett ültek és azt számították, hogy

hova mennyi kell fizessenek a pénzből. A fűszeresnek ennyit, a mészárosnak ennyit, a cipésznek ennyit.

Pista már az ágyban volt, de még nem aludt. Figyelte a szülei beszédét, közben ilyen gondolatok keringtek, kergetőztek a fejcskéjében: úgy látszik, mindenki kap a pénzből, csak én nem. Mindenkinek megfizetik a munkáját, csak az enyémet nem. Mit, talán én nem dolgoztam semmit? Ki hozta el a mészárostól a húst, szaladj, fiam, a cipészhez! Ugorj csak át a fűszereshez. Miért nem kaphatnám meg én is a munkadíjamat? Elhatározta, hogy ezután ingyen nem dolgozik. Sőt eddigi szolgálataiért is számlát nyújt be édesanyjának, mint a boltos. Meg is csinálta. Másnap az édesanyja az ebédnél a következő számlát találta a tányérja mellett:

Számla édesanyámnak:

I. Kétszer elmentem a fűszereshez . . .	1.— Ft
II. Egyszer a cipészhez	0.50 „
III. Kétszer a henteshez	1.— „
IV. Mindég szót fogadtam	1.— „
V. Legtöbbször megtanultam a leckémet	1.50 „
Összesen:	5.— Ft

Édesanyja elolvasta a számlát és nem szólt semmit. Eltelt az egész nap és nem történt semmi. Pista türelmetlenül ült le vacsorázni. Mikor a tányérját elmozdította, ott találta az 5 forintot. Megörült a pénznek s boldogan zsebre vágta.

Es volt a pénz mellett egy cédula is. A cédulán egy számla:

I. Gondoskodtunk élelmedről	semmi
II. Ruháztunk	semmi
III. Tíz karácsonyfa s ajándékok	semmi
IV. Atvirrasztott éjszakák, mikor beteg voltál	semmi
Összesen:	semmi

Pista lehajtotta a fejét, nagyon szégyelte magát. Alig evett valamit a vacsorából. Mikor felállt az asztaltól, még piros volt az arca. Könnyfátyolos volt a szeme, mikor azt kérdezte az édesanyjától: „Édesanyám, megengedi, hogy eltöröljem az edényt?”

HAZI ALDÁS.

Hol hit, ott szeretet,
 Hol szeretet, ott béke,
 Hol béke, ott áldás,
 Hol áldás, ott Isten,
 Hol Isten, ott szükség nincsen.

ÉDESANYAM.

Reggel, mikor felöltöztem,
 Hát azt vettem észre,
 Valaki megvarrta, foldta
 Ruhámat az éjjel.

Széjjel néztem : ki lehetett ?
 Edesanyám mosolygott ;
 Odamentem, megcsókoltam,
 Ő se szólott, megcsókolt.

Ha alszunk, ha ébren vagyunk,
 Mellettünk van jósága,
 Edesanyám, életedet
 A jó Isten megáldja.

APÁMHOZ.

Akármerre járok, kelek,
 Én nem félek, bátran megyek,
 Mert ha bántnak rossz emberek,
 Te, jó apám, védj engemet.

Jóságodért hálás vagyok,
 Neked mindig szót fogadok,
 Ha rád nézek, csak azt kérem :
 Aldjon meg az Isten téged.

Ki bölcsődet ringatta,
 Meg ne szomorítsd !
 Simogató két kezét,
 Csókoddal borítsd !

TESTVÉRI SZERETET.

Marciékkal szemben, az utca másik oldalán lakott egy szegény szűcsmester, Adorján Lajos. Beteges ember volt. A nehéz munka elsorvasztotta. Ősz volt, amikor Adorján bácsi meghalt. A nagy család hat-hét gyermeke fenntartó nélkül maradt.

Szeressétek egymást, gyermekeim. Nincs a szeretetnél nagyobb kincs a világon. És szeressétek a munkát . . .

Nem hagyott a jó ember ennél a tanácsnál egyebet a gyermekeire. A szegény fiúk apjuk halála után kereset után láttak. Talált is munkát mindenikük a faluban. Anyjuk mint mosónő kereste a kenyerét. Amint egy este hazafelé ballagott, eléje mosolygott az út porából egy szép piros alma. Egész éjjel azon törte a fejét, melyik gyermekének adja azt a szép almát. Végre abban állapodott meg, hogy odaadja Lajoskának, a fogadott gyermekének, aki legárvább mindnyájuk között.

Lajoska pékinas volt. Eppen útra készült a zsemlyés kosárral, mikor a szűcsné ráköszöntötte a jóreggelt. Nézd, lelkem, gyermekem, micsoda szép almát hoztam neked ! Tudom, hogyha ezt a zsebedbe teszed, mindjárt könnyebb lesz a zsemlyés kosár.

Lajoska minden harmadik lépésnél megállt, elővette az almát, forgatta, nézegette, nem győzött eleget gyönyörködni. Ha ezt az almát beviszem István bátyámnak a lakatosműhelybe, tu-

dom, megőrül neki. István az almát feltette a polcra, le se vette onnan estvélig. Akkor aztán elvitte Laci öccséhez, a csizmadia inashoz és neki adta. Nagyot ugrott Laci gyerek örömeiben. Hanem azért bele nem harapott volna az almába, akárhogy kínálta is magát. Letette maga mellé a szalmazsákra s almában is a markában szorongatta. De azért reggel, amikor a kútra szalajtották, lekerült vele a malomhoz, ahol az öccse inaskodott. Meg volt már a reggeli? Kérdezte az öccsétől. De meg ám, morogta Gyurka. Mi jót ettél? Ami vacsoráról megmaradt. És mi volt vacsorára? Semmi. A kis csizmadiainas markába nyomta az almát s csak úgy futtába kiáltotta vissza: Pista bátyám adta, én meg neked adom. A kis molnár inas betette az almát a szuszék sarkába, elő se vette vasárnapig. Akkor belekötötte egy tiszta kendőbe és beállított vele Jóska bátyjához, az asztalos műhelybe. Jóska nem tudott hova lenni örömeibe, ahogy az almát meglátta. Oly szép volt ez, vétek volna megenni, gondolta Jóska s eltette az almát a ládafiába. Csak akkor vette elő, amikor meglátta Péterkét. Mikor ettél utoljára almát, Péterke?

Olyan rég volt, hogy már azt sem tudom, mikor volt. Na, én adok neked egy gyönyörű szepet. És neki adta az ajándék almát. Péterke két marokra fogta az almát, úgy szaladt vele haza:

Édesanyám, nézze, mit hoztam én magának s odatette az anyja ölébe a mosolygó almát.

Dehogy volt az már mosolygó alma, dehogy! Polcom, szuszékban, ládafiában összefonnyadt,

megráncosodott alma volt. Mégis ráismert Adorján szücsné s mikor vasárnap összegyülekezett otthon mind a hat gyermeke, heten ették meg az almát, hanem úgy, hogy a magjából sem maradt. (Móra Ferenc.)

Kis testvérkém, azt kívánom,
Isten áldjon a világon.

IMADSÁGOK.

Reggel.

Jó Istenem, felébredtem,
Te örködtél én felettem.
Köszönöm, hogy megtartottál,
Hogy felettem virrasztottál.

Ovj meg ma is szent kezeddel!
Szent kezedből ne eressz el!
Vedd oda mind, aki szeret,
Oh, hallgasd meg kérésemet. Amen.

Este.

Én Istenem, jó Istenem!
Beesukódik már a szemem.
De a tiéd nyitva, Atyám!
Amíg alszom, vigyázz reám.

Vigyázz kedves szüleimre,
Meg az én jó testvéremre,
Mikor a nap újra felkel,
Csókolhassuk egymást reggel. Amen.

Reggel.

Edes Atyám! Felkelt a nap újra,
Minden madár hála dalát fújja,
Azt susogja a nyíló rózsza is...
Viselj gondot mindnyájunkra ma is. Amen.

*

Hálát adok néked
Istenem, jó Atyám,
Hogy rám is vigyáztál
Az elmúlt éjszakán! Amen.

Este.

Almos vagyok, úgy alhatnám,
Fáradt vagyok, nyugodhatnám!
Bezáródik két szemem,
Vigyázz reám, Istenem. Amen.

(Kriza János.)

*

Dolgom végzem rendesen,
Alhatom hát csendesen!
A te szemed, jó Atyám!
Vigyázzon az éjjel rám. Amen.

ADVENTI ÉNEK. (149.)

1. Isten, aki népedet búban, gyászban nem hagyod,
Rád tekintve várjuk a bethlehemi csillagot.
Feltűnése lesz nekünk új világunk, reggelünk.
2. Ez a fény, ha felragyog napkeletől nyugatig.
Hervadó mezők felett, angyalének hallatík,
Szíveket vigasztaló, könnyeket szárítgató.
3. Vágyva-vágyunk, Úr Jézus, ünnepelni jöttödöt,
Könnyünk lesz a drága gyöngy, tömjénünk a
[szeretet].
Es hideg jászol helyett szívünkben adunk helyet.

KARACSONYI ÉNEK. (157.)

1. Napkeletre nézzetek,
Tépett lelki emberek.
Akit várva-vártatok,
Fönt a csillag, fönt ragyog.
2. Égi béke, égi láng,
Önti sugarát le ránk.
A vak éj, a vak sötét
Bomlik, oszlik szerte-szét.
3. Csillagoltó éjjelen,
Csillagunk lőn Bethlehem,
Utlan bujdosók felett,
Bethlehem derít eget.

4. Arcod, árnyad bús halál,
Nincs, kit rettegten már,
Egy lehelet fuvalom...
S tova tűnt a borzalom.
5. Nincs már többé rettegés,
Nincs hitetlen csüggedés.
Ember eltört rabigád,
Egy testvér lett a világ.
6. A szeretet ünnepén,
Életosztó melegén,
Bontsd ki lelkem, szárnyadat,
Messze nincs a virradat.

IGAZI KARÁCSONY.

Pistáéknak sohasem volt olyan boldog karácsonyuk, mint a múlt évben... A dolog azzal kezdődött, hogy Pista édesapja karácsony előtt vagy tíz nappal nagy örömmel tért haza a gyárból:

Na, anyjuk, nem hiába mondom te mindig, hogy nem hagy el a jó Isten! Ma olyan öröm ért, amilyent nem sokat éreztem az életemben. Jaj, Istenem, mi lehet?... csapta össze boldog várakozással Mariska néni a kezét s a gyermekek mind odasereglettek édesapjuk köré, hogy ők is hallják az örömhírt.

István bácsi benyúlt a zsebébe, kivett egy csomó pénzt s letette az asztalra. Ma ezt kap-

tam a gyárban! Hát ezt miért, hiszen még nincs fizetés ideje? Nem fizetés ez, hanem jutalom! Ma délután felhívtak az irodába, mikor beléptem, az igazgató elémbé jött, megrázta a kezeimet, azt mondta: üdvözlöm a gyárunk legjobb munkását! Azután megmagyarázta, hogy ebben a félévben én értem el a legnagyobb teljesítményt s ezért az igazgatóság karácsonyi jutalomban részesített. Jaj, Istenem, sóhajtott Mariska néni szinte könnyezve, milyen jókor tekintettel reám! Mostanában mind azon búsúlok, hogy lehetne karácsonyra egy kis örömet gyujtani kicsiny hajlékunkban, ugy-e, a jó Isten meglátta az én gondomat.

Ugy-e, lesz karácsonyfánk, kérdezte Pista. Ugy-e, sütünk kalácsot?... rimánkodott Piroska... Nekem is, nekem is!... rángatta az édesanyja szoknyáját a kicsi Lacika. Lesz, fiam. Minden lesz neked is. Lesz szép karácsonyfánk. Kaptok játékokat és sütünk kalácsot is, mondta Mariska néni. De jók legyenek és szorgalmasak.

Látjátok, édesapátok jóságát és szorgalmát is megjutalmazták!

A gyermekek attól kezdve minden éjjel a karácsonyfáról álmodtak. Napközben mindig a várt játékokról beszélgettek és nagyon vigyáztak arra, nehogy rosszaságukkal elrontsák az előre megálmodott boldog karácsonyt... Amikor aztán elérkezett a várva-várt este, lelkükbe már alig fért az izgalom és szívük csordultig tele volt örömmel, ahogy körülállották a csillogó karácsonyfát. A karácsonyfa nagyon szép volt, sok-

kal szebb, mint amilyent álmukban láttak. Olyan szép volt, amilyent csak a szeretet tud elővarázsolni azokba az otthonokba, ahol a család tagjai nagyon szeretik egymást. A gyermekek tapsoltak. Megilletődve és áhitattal léptek közelebb a fához. A kis szoba tele volt ragyogással. Ragyogtak a gyertyák a karácsonyfán és ragyogott a boldogság a gyermekek arcán, ragyogott a könny, a szeretet könnye a szülők szemében.

Hát még mikor lepillantottak a fa alá és meglátták a ruhát, cipőt, babát, könyvet. Mindenki azt, amit várt, amit kért, amiről álmodott. Odarohantak szüleikhez, csókolták a kezüket, az arcukat. Nagyon boldogok voltak mindnyájan ezen a karácsonyestén. Aztán vacsoráztak. Laticika még a lovacskájának is adott a kávéjából. Vacsora vége felé éppen a mákoskalácsot majszolták, amikor Mariska néni azt kérdezte a gyermekektől: gyermekek, ha most a boldogságotokat, az örömetöket, a játékaikat meg kellene osztátok egy olyan gyermekkel, akinek senkije sincs, hogy örömet szerezzen neki, mit csinálnátok?

Én neki adnám a kalácsomat, mondta Piroska, neki adnám a cipőmet — ajánlta Pista. Én engedném, hogy játszódjék a lovammal, sejpítette a kicsi.

És ime! Abban a pillanatban valami motoszkálás hallatszott az ajtó felől. Mintha valaki kopogott volna. Édesanyjuk kinézett. Ismeretlen kicsi gyermek állott az ajtóban. Arcára fagyott a könny. Kezei kékek voltak a hidegtől. Egész tes-

tében reszketett szegény. Alig volt rajta valami ruhaféle. A lába átázott rongyokba volt csavarva.

Mariska néni bevezette a didergő fiút a szobába. Ahogy egy kicsit felmelegedett, megszólalt szegényke. Elmondta, hogy édesapja és édesanyja meghalt. Senkije sincs. Teljesen árva. Jánoskának hívják, Árva Jánoskának.

Látjátok, mondta az édesanyja gyermekeinek, a jó Isten azért küldte most hozzánk Jánoskát, hogy próbára tegyen mindnyájunkat, vajjon tudunk-e boldogságunkból és örömünkben neki is adni!

Megetették Jánoskát, megfürösztötték, tiszta inget adtak reá s lefektették szép, tiszta ágyba. Piroska a mákoskalácsból jó nagy darabot adott Árva Jánoskának. Aki aztán el is aludt rögtön s álmában boldogan mosolygott. A karácsonyi gyertyák egymásután lobbantak ki és a házban mégis nőtt a ragyogás. Mintha a kilobbanó karácsonyi lángok a Jánoska mosolyában tovább ragyogtak volna. A megosztott szeretet fénye árasztotta el a boldog család kis otthonát.

Édesanyám, ölelte át Mariska néni nyakát Pista, mielőtt lefeküdt volna, tartsuk itt Jánoskát, hiszen úgy sincs, hová menjen. Itt is tartjuk, fiam! Ünnepe után édesapád elmegy az Előjáróságra s elintézi.

Jánoska ott is maradt örökre. A Pista bácsiék fia lett, a Pistáék testvére.

Igy ünnepelték Pistáék karácsonyt, az Úr Jézus születési ünnepét. Ez volt a Pistáék legboldogabb karácsonya. Azért volt boldog, mert szá-

mukra azon az ünnepen megszületett Jézus, aki mindenkit szeretett és azt tanította nekünk is, hogy szeressük embertársainkat.

Két szép parancsolata is a szeretetről szól:

1. Szeresd a te Uradat, Istenedet teljes szívedből.

2. Szeresd a te felebarátodat, mint önmagadat.

Karácsony a kereszténység számára az Úr Jézus születésének emlékűnepe.

KARACSONYI ÉNEK.

Úristennek szent fia,
Születék e világra.
Eljött lelkünk boldogságára.

Céltalanul bujdosánk.
Bujdosánk s nem volt hazánk.
Istenem, de árvák is valánk.

Fényes csillag támada,
Hit, reményünk csillaga
Szenvedőknek lelki balzsama.

Hajnal támadt, napkelet.
Arnyak, éjnek vége lett.
Eltévednünk már sohasem lehet.

Bujdosásunk véget ért,
Csüggedés már nem kísért.
Már hajónk a biztos révbe ért.

Vert út vár, ha útra kelsz,
Sebzett szív gyógyírra lelsz.
Tépett lelkem, higgy, amíg lehelsz.

Úristennek szent fia,
Születék e világra.
Eljött lelkünk boldogságára.

(156. egyh. ének.)

„Dicsőség a magasságos mennyeekben Istennek és a földön békesség és az emberekhez jóakarat.”

(Az első karácsony éjszakájának örömeke.)

HUSVÉT.

Husvétii köszöntő.

Itten e ház udvarában
Szép kis bimbó nő
Nevelje majd szépre, jóra
A jó Teremtő.

Vizet hoztam a tüvére,
Szálljon áldás a fejére.
Istentől ezt kérem.
Piros tojás a bérem.

HUSVÉTI ÉNEK.

Kinek áldott, fenkölt lelke,
Könnyet mindig másért ejte.
Élni másért, aki ráért,
Ki meghalt az igazságért:

Annak a sír nem sírhalom,
Diadallal túllép azon,
S amíg csak egy hű szív dobog,
Ott élni fog, dobogni fog.

(132. egyházi ének, III. vers.)

MARCI ÉS ILONKA.

Husvét reggelén Marci kora reggel beállított Szabóékhoz. Meg akarta öntözni Ilonkát.

Szabó néni éppen akkor lépett ki a konyhából, Marci összeütötte a bokáját és meghajolt. Ezt mondta :

Szép husvét ünnepe az a kívánságom,
E háznak népére áldás, öröm szálljon.

Azzal előkapta a rózsavizes üveget és meglocsolta Szabó nénit. Sok lesz a jóból, nevetett Szabó néni. Kifogy a rózsavíz az üvegből, siess, öntözd meg Ilonkát.

Az ám, de hol van Ilonka? Szépen kiszökött, elbujt a kis kertben. Marci utána ment. Színes pántlika lebegett a bokor mögött. Kukk, ki van itt? Ilonka

Hiába bujtál el, megtalállak mégis,
Szagos rózsavízzel meglocsollak én is.
Szagos vízzel áldás szálljon a fejedre!
Hol a piros tojás, hulljon a zsebembe!

Ilonka nevetett is, sikított is. Szemébe ment a víz. Csipte egy kicsit, hanem azért nem haragudott. Adott Marcinak szép piros tojást. Tésztával is megkínálta.

Marci aztán köszönt és elment. Sok leány van még a faluban!

PÜNKÖSD.

Csendül, kondul szent harangszó,
Csengve, bongva messze hangzó:
Imára, imára!
Jámbor népe e kis helynek,
Halkan lépve gyűlnek, mennek,
Imára, imára!

Szép piros pünkösdi reggel
Mintha tűzzel, szentlélekkel,
Menny, föld tele volna;
E napot lent s lent megülik,
E nap olyan ragyogva nyílik,
Mint hajnali rózsza.

(Arany János.)

PÜNKÖSDI ÉNEK.

A pünkösdi jeles napján,
Tüzes nyelvek zúgó szárnyán,
Tüzes lélek szálla rája,
Az Apostolokra.

Szent Atyánk! Légy áldott-áldott,
Lelkedet, hogy ránk bocsátod.
Tarts meg minket kegyelmedben.
Mindörökké. Amen.

(141. egyházi ének.)

ISTEN HAZA.

1. Valahányszor a templomot nézem,
Lelkemet rá emelkedni érzem.
Az emberek oda szoktak járni,
Gondjaik közt enyhületet várni.
2. A harangok csengő-bongó nyelve
Aggót, ifjat hívogat e helyre
S óh, be kész rájönni valamennyi
E hajlékban vigasztalást venni.
3. Ki hajléka? Hisz senki sem lakja,
Ember mindig gazda nélkül kapja.
Nézd a tornyot, nézd, fölint az égre
Emlékeztet a nagy Istenségre.
4. Szent ez a hely, minden azt jelenti,
Illetlenül meg ne sértse senki.
Égre néző tornya magyarázza,
Hogy a templom a nagy Isten háza.

(Demeter Dénes.)

A TEMPLOM.

A templom az Isten háza. Isten országának egyik háza. Isten országában minden ház ilyen. Tiszta, csendes, komoly, derűs és békés hely. Szent hely. Jól esik benne lenni, mint a tiszta ruhában, mint az erdő csendjében, májusi derűben, békés emberek között.

Ilyenné akarunk építeni minden házat.

Minden, ami a templommal kapcsolatos, ezzel a hangulattal szentelődik meg. Ebben a hangulatban készül a család a templomba. Ezt a hangulatot lehel minden: a harangok, az orgona, a szószék, az úr asztala, ima, ének, biblia.

A templomban mind emberek vagyunk, egyformán Istennek gyermekei, amilyeneknek lennünk kellene. Bátor, bízó, megértő, megbocsátó, egymást szerető emberek, testvérek.

Ezért örül a mi szívünk, mikor a templomba megyünk.

TEMPLOMI ÉNEKEK:

Hajlékomba, templomomba
Im bejöttem, jó Atyám.
Száll fohászom, tiszta szárnyon
S mintha szavad hallanám.

En Istenem, légy itt velem,
Mutasd meg szent arcodat.

Szállj szívembe, szállj lelkembe,
Érezzem jóvoltodat.

(20. egyházi ének.)

*

Megpihenni, megnyugodni,
Hozzád jöttünk, Istenünk,
Mert a harcban újabb erőt
Csak tenálad lelhetünk.
Bűnös fejünk porba hajtva,
Megremegve, megnyugodva,
Tekintünk rád, Istenünk.

(16. egyházi ének.)

IMA A TEMPLOMBAMENÉSKOR.

Im beléptem szent házádba,
Szent egyházad templomába.
Én Istenem, légy itt velem,
Erősítsd meg gyenge hitem. Amen.

Segíts Atyánk, jó Istenünk
Hozzád felemelkedhessünk,
Igéd által épülhessünk,
Jó munkára felszerkenjünk. Amen.

IMA A TEMPLOMBÓL VALÓ KIJÖVÉSKOR.

Hála neked, Jó Istenünk,
Hozzád felemelkedhettünk,
Igéd által épülhettünk.

Vezesd jóra a lelkünket,
Szeretetre a szívünket,
Jó munkára életünket. Amen.

*

Imádkoztam, jó Istenem,
Hogy el ne hagyj soha engem.
Most már szépen haza megyek,
Oh, hallgasd meg kérésemet. Amen.

A KERÉK KÖ.

Pistáék messze laktak az unitárius templomtól. Bizony, szegény, nem járt a templomnak a környékén sem addig, amíg a Szeretet-gyülekezetbe nem kezdett járni. November 15-én reggel, mikor az áhitatot elvégezték s a csillagok is már be voltak ragasztva a szép kis könyvbe, pap bácsi így szólt hozzájuk:

Gyerekek, ma nagy ünnepünk van! Dávid Ferenc ünnepe. Elmegyünk a templomba!

A gyermekek örültek nagyon, Pista a legjobban. De a templomban csendesen viselkedjétek ám. Azért megyünk oda, hogy együtt imádkozunk. Vigyünk énekeskönyvet, hogy tudjunk énekelni. Mindenki figyeljen a pap bácsira! Majd meglátom, ki tudja legügyesebben elmondani, hogy mit beszélt Dávid Ferencről. Mikor vége lesz az istentiszteletnek, szépen körbe megyünk a templomban s megnézünk mindent. Sorba mentek a templomba. Imádkoztak, azután leültek a

padokba. Mennyi gyermek gyűlt fel a templomba! Soha ennyit nem láttak életükben. Nagyok-kicsik egymásután jöttek szépen, sorban. Aztán sok bácsi, néni... megtelt velük minden pad. Zengett a templom, mikor énekelni kezdtek: „Megpihenni, megnyugodni, hozzád jöttünk, Istenünk...”

Pap bácsi Dávid Ferencről prédikált, aki pap volt itt, Kolozsváron s a főtéri templomban prédikált. Azt prédikálta, hogy az igazság és a szabadság a legnagyobb dolog a világon. Isten ajándéka. Az igazság ellenségei börtönbe zárták, de ő a börtön falára is a szabadságról írt. Ő a mi hitünk főpapja. Legyünk hitünkhöz hűek, mert ez a hit ad igazságot.

Istentisztelet után körüljárták a templomot. Megnéztek mindent, még az orgonához is felmáshoztak, ahol az énekvezér játszott nekik. Mikor a templom előcsarnokába értek, a pap bácsi így szólt: Na, itt álljunk meg, gyerekek. Nagyon érdekes és régi emléket láttok itt a vasrács mögött. Ni, egy nagy kerek kő! mondta egy kislány. Az bizony, egy kerek kő, mondta a pap bácsi, de nem olyan akármilyen kerek kő. Szép története van ennek a kőnek.

Tessék elmondani, pap bácsi, tessék elmondani! — kérték kórusban s mindnyájan odasereglettek a vasrács köré, hogy láthassák a követ és hallhassák történetét.

Ez a kő valamikor Kolozsvár városának végén volt sok hasonló társával együtt. Ki tudja, hány esztendőn keresztül lehettek hallgatag szemlélői a tordaiúti forgalomnak.

Eső vert, por belepett, fagy mállasztott, vette át a szót a pap bácsitól az öreg kő maga. Sok mindent átéltünk, jót is, rosszat is, de azt az egy napot nem felejttem el soha. Szép tavaszi nap volt. A hó a nap melegében olvadozott. Mi is boldogan fürdettük öreg hátunkat a napfényben. Talán el is szunyókáltunk.

Egyszer csak szokatlan zajra ébredtünk fel. A zaj a város felől közeledett. Emberek jöttek nagy tömegben, hangosan beszélgetve.

Mi van itt, bátyám, kérdezte felriadva a szomszédom, vajjon hova mennek ezek az emberek?

Nem tudom, testvér, feleltem, azt látom, hogy nem búcsúsok. Talán a kancellár úr érkezik, vagy éppen a felséges fejedelem maga. Közben az emberek odaérkeztek és megállapodtak a város végén. Izgatott örömmel tárgyaltak valami nagy eseményt. Nagyot is hallottam már akkor is, a zaj is nagy volt, csak szavakat kaphattam el a zúgásból: győzött a hitünk!... Dávid Ferenc a mi vezetőnk... Gyulafehérvárról jön!...

— Jönnek!... jönnek!... — kiáltott valaki erősen...

Néhány szekér közeledett a város felé. Az emberek kétoldalt az út szélére tömörültek. Felhágtak a hátunkra, hogy jobban lássanak. Eljen Dávid Ferenc püspök urunk! — kiáltották az emberek s kalapjukat lengették a szekéren érkezők felé. Aztán körülvették a szekeret és azt kezdték kiáltani:

— Beszéljen nekünk, püspök atyánk! Beszél-

jen a győzelemről! Feketeruhás, ősz ember fejét láttam... Ugy láttam, száll le a szekérről. Az emberek vállukra vették, diadalmasan hozták felém. Akkor ismertem rá. Ő volt, Dávid Ferenc, az unitáriusok püspöke. Mosolyogva integetett az örvendező emberek felé... Felállott a hátamra és elkezdett beszélni...

Gyulafehérvárról jövünk, atyámfiái, fejedelem urunk városából. Több napig vitáztunk hitünk ellenségeivel. A győzelem hírért hozom Kolozsvár városának. Győzelmünk az igazság és szabadság győzelme. Örvendezetek, testvéreim és legyetek boldogok!

Olyan rivalgást, ami erre kitört az emberek szívéből, nem hallottak a tordai út kövei, talán Kolozsvár házai sem! Még én is olyan boldog voltam, hogy ugrálni szerettem volna örömben, pedig én csak kő vagyok.

Nagy diadalmenetben kísérték be a városba. Ahogy haladtak, lassanként elhalt a zaj, de a város harangjai nagy bűgása tovább hirdette Dávid Ferenc győzelmét.

Aratáskor egy főtéri galamb reám szállt tolaszkodni s azt mesélte, hogy attól a naptól kezdve Dávid Ferenc a nagytemplomban prédikált, mert az egész város unitárius lett.

Azután sok-sok esztendő telt el. Sok mindent láttunk, hallottunk. Gonosz idők jártak, háborúk dúltak. Azt hittem, az emberek egészen el is felejtették. Dávid Ferencet, azt a gyönyörű tavaszi napot... vele engem is.

1910-ben, szép nyári napon, behoztak ide a

templomba. Azóta itt hirdetem Dávid Ferenc dicsőségét... A gyermekek benyúltak a vasrács között s szeretettel símogatták meg a kerek követ, mely egykor látta Dávid Ferenc diadalát.

„A hit Isten ajándéka!”

DAVID FERENC KÖVETŐJE.

Dávid Ferenc követője
Vagyok s leszek, míg élek,
Az igazat kimondani
És követni nem félek!

Mint Dávid, a pásztorfiú,
Legyőzte Góliátot,
Dávid Ferenc hite is majd
Meggyőzi a világot.

Már eddig is messzeterjedt
Haladott az egység hit,
Erdélytől el Indiáig
Húszmillión követik.

A világ nagy tudósai
Vallják a mi hitünket,
S nap-nap után többen lesznek,
Kik követnek bennünket.

Unitárius nevemre
Ezért büszke is leszek,
Egyházamért, bárhol legyek,
Mindig mindent megteszek.

(Szentábrahámi Géza.)

A SZABADSÁG PROFÉTAJA.

Volt egyszer egy király. Úgy hívták, hogy zsarnok. Nagy, kövér ember volt, csak a szíve volt kicsiny és kemény, mint a kő. Ebben a kicsiny szívben nagyon kevés szeretet fért el. Ezért zsarnok, nagyon gonosz király volt.

Ő uralkodott a fél-világon, de azt akarta, hogy az egész világ az övé legyen. Azt gondolta, hogy minden föld azért van, hogy csak neki teremjen s az emberek is csak azért vannak, hogy neki dolgozzanak és neki szolgáljanak.

S a sok-sok millió szegény ember mind neki dolgozott, mind neki szolgált. A jobbágyok művelték a földet s az övé lett minden gabona. A rabszolgák gyönyörű palotákat, hatalmas várakat építettek neki s a szegény emberek sárkunyhókban laktak mint zsellérek. Sok-sok zsoldos katonája volt a zsarnoknak, azok ügyeltek arra, hogy az emberek dolgozzanak és szolgáljanak neki.

Keserves és nyomorúságos volt a szegény jobbágyok és rabszolgák sorsa. A nehéz munka, a kegyetlen bánásmód, éhség és betegség pusztította őket. De a zsarnok kemény szíve nem érezte meg a szenvedéseiket. Csak ült hatalmas trónján s parancsolt a zsoldosoknak: még több földet, még több kincset, még több kenyeret, még több palotát! A szegény emberek csak álmukban mertek jobb sorsra gondolni. De egyszer nagy dolog történt. Örömhír kelt szárnyra s szállt sze-

gény ember szájáról szegény ember szájára: jön a próféta!...

A próféta eljött! Furcsa fény villant a szemében, amelytől reszketni kezdett a zsarnok s újjongani a szegény nép, mikor megszólalt, a zsarnok elsápadt, a szegény ember kipirult.

A próféta megállott a zsarnok előtt.

— Mit akarsz? — kérdezte a zsarnok sötéten.

— Azt, ami mindenkinek istenadta joga.

— Amitől te, gonosz zsarnok, megfosztod az embereket. Szabadságot akarok, hogy mindenki dolgozhassék, élvezhesse munkája gyümölcsét szabadon; mindenkinek legyen háza és lakhassék abban boldogan.

— S ki küldött téged? — kérdezte a zsarnok rekedten.

— Az Isten küldött engem. A szabadság az ő törvénye. Szabadok a vizek, szabadok a csillagok, szabad a virág, szabad a madár. Csak az emberek nem lehetnek szabadok s csak azért, mert te, gonosz zsarnok, így akarod. Kiáltotta a próféta s szavai égettek, mint a tűz. — S kinek akarod a szabadságot? — hörögte a zsarnok. Szemeiben gyűlölet és félelem sötétlett. Arra gondolt, hogy kiált a zsoldosainak s felkoncoltatja a prófétát.

A próféta felnyitotta a palota nagy, szárnyas ajtaját. Millió szegény ember torkából tört fel egyszerre a közös követelés: Szabadságot! Szabadságot!

Ott voltak mind a rabszolgák, a zsellérek, a jobbágyok. S ott voltak a szolgák is, kik a Zsar-

nok asztalánál szolgáltak, a zsoldosok is, akik a hatalmat védték. Minden száj egyet kiáltott, minden kiáltás egyet követelt:

— Szabadságot! Szabadságot!

A zsarnok, mikor ezt látta, összeesett. Hatalmas teste végigzuhant a trónlépcső bársony szőnyegén. Kicsi, kemény, kőszíve nem dobogott többé.

A próféta megállott a palota lépcsőjén és szólt:

— Testvéreim! A zsarnok meghalt! Szabadok vagytok! Miénk a föld, miénk a kenyér, miénk az élet! Adjatok hálát a szabadság Istenének! Szabadságra születünk és szeretetre! Szabadságra, hogy mindnyájan dolgozhassunk és szeretetre, hogy mindnyájunknak legyen mindennapi kenyere. Vigyázzatok! A szabadság szeretet nélkül újabb zsarnokot nevel! Őrizzétek a szabadságot szeretettel. Építsétek Isten országát!

Az emberek áhitattal hallgatták a próféta szavait.

Másnap reggel a márciusi nap daloló embereket köszöntött a szabad mezőkön, mosolygó gyermekeket, akik boldogan ébredtek e szép házakban.

SZABADSÁG.

Iskolai füzetemen,
A padomon és a fákon,
A hóban és a képzeletemben,
A te nevedet látom.

Minden elolvasott oldalon,
Minden fehér lapon,
Hamun, véren, papíron és kövön,
Izzó parázs a neved éledő tűzön.

Aranyozott képeken,
Harcosok fegyverén,
Dicső jelvényeken,
Tündökölsz felém.

A visszatért egészség,
Az elszlott veszedelem,
Az emléknélküli reménység,
A te neved nekem.

Egy szó hatalmával,
Kezdem el az életet,
Születtem, hogy megismerjelek;
Hogy megnevezzelek,
Tündöklő világosság,
Szabadság!

(Paul Eduard.)

A KÖNYVNEK GYŐZNI KELL.

Márton bácsi egy vasárnap délután két szép vastag könyvvel jött haza, pap bácsitól hozta őket, hogy olvassa el. Marci kíváncsian nézegette a könyveket. A sarkukon aranyos írás volt. Betűzni kezdte: Há-bo-rú és Bé-ke. Kinyitotta az egyiket. Az első oldalról szakállas bácsi képe né-

zett rám szép szomorú szemekkel. Ni, édesapám, ez a bácsi éppen olyan, mint az, aki a szeretet iskolájában van a képen, csak vénebb!

— Igazad van, fiam! A kettő tényleg hasonlít egymáshoz. Mind a kettő nagyon szerette a gyermekeket s arra tanította az embereket, hogy szeressék egymást. Azt a bácsit Jézusnak hívták s sok-sok esztendővel ezelőtt élt messze Keleten. Ez a bácsi orosz volt, Tolsztoj Leónak hívták s nemrégiben halt meg.

Ezekben a könyvekben, ugy-e, róla van szó!?

— Nem, fiam! Ezekben az ő tanítása van a háborúról és a békéről.

Olvassa el nekem, édesapám! Úgy sem értenéd meg, fiam! Még én is csak keveset tudok egy este belőle elolvasni. Majd ha megnőssz, te is elolvasod.

Akkor legalább azt mondja meg, mi az, hogy háború és béke? A háború, fiam, a legrettenetesebb dolog a világon. Az, amikor fegyverrel ölik egymást az emberek. A béke a legszebb, a legdrágább dolog a világon, amikor tanulnak, imádkoznak és dolgoznak az emberek. Márton bácsi, amikor ezeket mondta, már az asztal mellett ült, Marci vele szemben, felkönyökölve az asztal mellett... Messze nézett Márton bácsi, mintha régi régi emlékek közt válogatna s aztán elkezdett mesélni: Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy ország. Ennek az országnak volt egy hatalmas királya, akit úgy hívtak, hogy gép. Noha erős és kemény uralkodó volt, mégis szerette a békét. Azonban, ha megdühödött, nem ismert kö-

nyörületet, kegyetlenül gázolt keresztül mindenben. Ennek a gépnevű királynak volt két fia. Az egyiket úgy hívták, Fegyver, a másikat úgy hívták, Könyv. Nemcsak a nevük volt furcsa a királyfiaknak, de a természetük is úgy különbözött egymástól, mintha nem is lettek volna testvérek.

Fegyver mérges természetű, hangos, patogó szavú legény volt. Ha megharagudott, kiabálni kezdett, vakon csapdosott, erre-arra. Dühösségében sok ártatlan embert, asszonyt és gyermeket megölt. Csak akkor nyugodott meg, ha csurgott róla a vér.

A kisebbik fiú: Könyv, egészen más természetű volt. Csendes hangú, símogató szavú. Szeretett órákhosszat mesélni. Távoli országokról, különös emberekről, csillagokról, szívekről. Szép szavakkal vigasztalta a szomorúakat. Mindenütt a békét és szeretetet hirdette. Az igazság mellett bátran kiállott. Mindenkinek munkát, kenyeret és örömet akart szerezni.

A két testvér sohasem tudott egyetérteni. Fegyver mindegyre háborúságot csinált az országban. Könyv pedig építgette Fegyver rombolásait.

Apjuk, a király, sokat búsult fiai viszálykodása miatt s egyszer elhatározta, hogy véget vet ennek az állapotnak. Hiszen, ha tovább is így megy, tönkremegy az egész országa.

Összehívta a miniszterek tanácsát, mit csináljon. A tanácsadók két pártra szakadtak. A gazdagok, a nagyszájúak, a gyávák Fegyvert

akarták királynak. A szegények, az erős lelkűek, az elszántak Könyv mellé álltak.

— Legyen háború! — ordították a nagyszájúak s magasra emelték Fegyvert.

— Nem lesz háború! Elég volt a vérontásból! Békét akarunk és munkát! — felelték a Könyv barátai.

Sokáig vitatkoztak s már-már úgy látszott, hogy ismét háború lesz, akkor Könyv odalépett a bátyjához és így szólt:

— Gyere, testvér, beszéljek a fejeddel.

Eltűntek az emberek szemei elől. Hogy hová mentek, azt senki sem tudta. De egy vadgalamb látta, amint Könyv mosta Fegyver forró fejét az erdei patak hűs vizében.

Másnap Könyv visszatért. Fehér arcán a boldogság aranybetűi ragyogtak: Bé-ke!

— És még sem lesz háború! Hirdette ki az új örömmüzenetet.

— Azt sem lehet, ordították a nagyszájúak. Hol van Fegyver? Ugy-e, megölted őt!? S rázták feléje az öklüket.

— Nem öltem meg, felelte nyugodtan Könyv, csak leszereltem s ő elment túl a rengeteg erdőn.

— Óh, hála neked, Könyv, hála neked Ige, hála neked, Isten! — újjongtak az emberek s királlyá tették Könyvet.

Később sokan látták Fegyvert. Egy szegény ember földjét szántotta a túlsó völgyben: két sóvány tehén ballagott előtte egy nagybajuszú ember utána.

A BIBLIA.

A világon sok szép könyv van. Nekünk a legszebb és legkedvesebb könyvünk a biblia. Azért olyan kedves ez a könyv, mert ebben van leírva mindaz, amit Jézus tanított. A bibliából ismerhetjük meg Jézus élettörténetét. Benne van az az imádság is, melyet minden gyermek megtanult az édesanyjától, melyet Jézus egykor a tanítványainak tanított. Ez az ima a

MI ATYÁNK.

Mi Atyánk,
 Ki vagy a mennyekben,
 Szenteltessék meg a te neved;
 Jöjjön el a Te Országod;
 Legyen meg a Te akaratod,
 Mint a mennyben,
 Úgy a földön is.
 A mi mindennapi kenyerünket,
 add meg nekünk ma
 És bocsásd meg a mi vétkeinket,
 miképen mi is megbocsátunk azoknak,
 akik ellenünk vétkeztek.
 És ne vígy minket a kísértetbe,
 De szabadíts meg minket a gonosztól,
 Mert Tiéd az ország
 És a hatalom és a dicsőség.
 Mindörökké. Amen!

EGYHÁZ.

Szép tavasznak száz virága
Hinti széjjel illatát,
A bokornak száz madárja
Zengi, csengi szép dalát.

Szive dobban, ajka mozdul,
Virág, madár dalra kél
Édes dalban, hő imában
Magasztalja Istenét.

Unnepelve nagy sereggel
Itt az Isten házában,
Orgonánk szól s ajkainkról
Ének csendül imában.

Úr szolgálja, prófétája,
Szent igékkal megtanít :
Jólétben is, szenvedésben
Boldogítónk csak a hit.

Az Unitárius Egyház a keresztény hitvallást a következőképen foglalja össze. A mi hitvallásunk :

Hiszek egy Istenben, a világ teremtőjében, gondviselő jó Atyánkban.

Hiszek Jézusban, a tökéletes emberben, a mi eszményképünkben.

Hiszem a Szentlelket.

Hiszek egy Egyetemes Keresztény Unitárius Anyaszentgyházat.

Hiszem a bűnök bocsánatát.

Hiszem az Örökéletet.

DAVID FERENC ÉNEKE. (43.)

1. Adjunk hálát mindnyájan,
Hálás szívvel vidáman,
A felettünk valónak,
Az egyetlen egy Istennek,
Aki egybegyűjtött minket,
Hogy innepnapot szenteljünk
És szent Igével éljünk.
2. Édes Atyánk, Istenünk,
Aldott légy, hogy minékünk
Magadat megjelentéd.
Szóltál nekünk Szent Igédben,
Abban, aki azt elénkbe
Adta, áldott Szent Fiadban,
A mi kegyes megváltónkban.

JÁNOS ZSIGMOND ÉNEKE. (74.)

1. Jó Úr Isten, tekints hozzánk,
Magas mennyből nézz mi reánk,
És könyörülj te népeden,
Nyomorult keresztényiden,
Mert elfogytak a te szentid,
Meglankadott a szeretet
Az emberek fiaí közt.
2. Azért szólasz így Úr Isten :
Feltámadnom szükség nékem,
Hogy megrontsam szerzéseket,

